

Overzicht Totale Onderzoek Financiering (TOF) 2005-2011

Het overzicht Totale Onderzoek Financiering (TOF) geeft het budgettaire kader weer voor de R&D-uitgaven van de verschillende ministeries. Het overzicht is gebaseerd op opgaven van de ministeries op basis van hun begrotingen 2007.

Niet opgenomen in de TOF-cijfers zijn de middelen voor de WBSO, die voor 2007 (en daarna) een omvang hebben van maximaal 453 miljoen euro. Deze WBSO-gelden zijn niet in het totaalplaatje opgenomen, omdat het niet om uitgaven gaat en het internationaal geen gebruik is om deze fiscale middelen in de R&D-overzichten op te nemen¹.

Ik wijs u er ten overvloede op dat in het Coaliteakkoord middelen zijn opgenomen m.b.t. onderzoek. Deze middelen zijn echter niet in de meerjarenramingen voor de jaren 2008-2011 meegenomen, aangezien in het kabinet nog besluitvorming zal plaatsvinden over deze middelen. In een volgend TOF-overzicht zullen deze middelen worden meegenomen.

- *De R&D-uitgaven per departement*

Tabel 1 bevat voor de periode 2005-2011 de gegevens over de R&D-uitgaven per departement. De cijfers voor 2005 zijn de realisatiecijfers, die voor 2006 de vastgestelde begrotingscijfers, die voor 2007 de cijfers van de ontwerp-begroting en de cijfers voor de jaren 2008-2011 betreffen de meerjarenramingen.

Tabel 1: TOF-cijfers per departement (op kasbasis), in miljoenen euro's (bruto-uitgaven)

Departement	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Algemene Zaken	1,6	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking	63,0	70,7	82,5	79,3	74,0	71,3	71,4
Justitie	10,0	10,2	10,7	10,9	10,6	10,3	10,3
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	1,5	1,7	1,7	1,1	1,1	1,1	1,1
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	2.422,9	2.616,9	2.635,8	2.641,1	2.680,9	2.659,5	2.659,5
Defensie	76,6	78,4	78,8	78,7	78,9	78,9	78,9
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	36,9	72,6	67,7	68,3	68,5	56,9	59,0
Verkeer en Waterstaat	109,6	120,9	123,5	123,5	123,5	123,5	123,5
Economische Zaken	515,0	555,7	660,9	674,6	652,4	586,3	544,4
Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit	216,0	205,0	198,3	197,2	198,1	196,2	191,5
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	6,5	6,4	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Volksgesondheid, Welzijn en Sport	87,7	118,3	121,8	107,4	106,2	98,6	98,0
Totaal	3.547,1	3.858,4	3.989,5	3.989,9	4.002,0	3.890,5	3.845,4

Noot 1: De cijfers van OCW zijn inclusief de bijdrage van LNV aan het onderzoeksgedeelte van de Wageningen Universiteit en de cijfers van LNV zijn exclusief deze bijdrage (in 2007 geschat op ongeveer 90 miljoen euro).

Noot 2: De cijfers van OCW zijn inclusief de bijdragen van de ministeries van VROM, V&W, LNV, SZW en VWS voor de doelfinanciering TNO

¹ De OESO gaat op dit moment wel de mogelijkheden na om internationaal vergelijkbare statistieken te produceren over fiscale maatregelen op het gebied van R&D.

Op basis van de TOF-cijfers kan een globale schatting worden gemaakt van de R&D-uitgaven als percentage van het BBP voor de jaren 2005 - 2007 (**tabel 2**). Vanwege de vergelijkbaarheid met CBS-cijfers over de overheidsfinanciering van R&D zijn de TOF-cijfers gecorrigeerd voor de middelen naar het buitenland (de bestemmingscategorie "IO" in tabel 4).

Tabel 2: TOF-uitgaven, in miljoenen euro en als percentage van het BBP

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
TOF-totaal (miljoenen euro)	3.547,1	3.858,4	3.989,5	3.989,9	4.002,0	3.890,5	3.845,4
TOF-totaal (exclusief gelden naar het buitenland (miljoenen euro))	3.367,6	3.647,9	3.780,0	3.771,8	3.804,5	3.678,9	3.636,7
TOF-uitgaven (exclusief gelden naar het buitenland, exclusief WBSO) als percentage van het BBP	0,67	0,69	0,69	-	-	-	-

Noot 1: exclusief de middelen van de Fes-projecten die nog in voorbereiding zijn

Noot 2: exclusief de extra middelen van het Coalitieakkoord

Noot 3: de ervaring leert dat de CBS-cijfers over de overheidsuitgaven, die ook in de internationale statistieken terecht komen, meestal iets lager uitvallen dan de TOF-gegevens. De reden is dat de cijfers tot stand komen vanuit een verschillende invalshoek (OCW/TOF-cijfers vanuit het perspectief van de financier van R&D versus CBS-cijfers vanuit het perspectief van de uitvoerder van R&D). Het streven is om in overleg met de departementen een betere overeenstemming tussen beide soorten cijfers te krijgen.

De begrotingsstaat van het Fes voor het jaar 2007, die onderdeel is van de Miljoenennota 2007, geeft een indicatie van de Fes-projecten die in voorbereiding zijn, maar waarvan de middelen nog niet naar de begrotingen van de departementen zijn overgeboekt. Deze maken nog geen onderdeel uit van het TOF-overzicht, maar horen feitelijk wel tot de voorgenomen R&D-inspanningen van de departementen. Voor de verschillende jaren van het TOF-overzicht gaat het om bedragen van 40 à 50 miljoen euro (het is overigens de vraag of de bedragen volledig zijn toe te rekenen aan R&D). Voorbeelden van deze Fes-projecten zijn het Topinstituut Farma, innovatieprogramma's en toponderzoek en het Centre for Translational Molecular Medicine (CTMM).

De realisatiecijfers van het CBS² laten tot en met 2003 een beeld zien waarbij er sprake is van een neergaande lijn. De CBS-cijfers voor 2003 geven een percentage overheidsfinanciering van 0,64 (excl. WBSO). Dit in combinatie met de cijfers van tabel 2 leidt tot de conclusie dat de daling van het aandeel overheidsfinanciering tot staan lijkt te zijn gebracht en dat het aandeel weer iets toeneemt. De ontwikkeling van de overheidsfinanciering als percentage van het BBP na 2007 is lastig in te schatten en is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de economie (het BBP) en de Fes-gelden.

Wanneer de Fes-gelden, die nu nog niet zijn meegenomen in het TOF-overzicht van tabel 2, zouden worden meegerekend met het BBP-percentage, dan zou dat een extra stijging van het BBP-percentage betekenen van een krappe 0,01 procent in 2007.

- *Vergelijking met het vorige TOF-overzicht (gebaseerd op de begroting 2006)*

De vergelijking tussen de cijfers voor 2007 in de twee opeenvolgende begrotingen (**tabel 3**), namelijk de begrotingen 2006 en 2007, laat zien dat er sprake is van een nominale stijging van 324 miljoen euro,

² Met ingang van het jaar 2003 presenteert het CBS nog slechts één keer per twee jaar cijfers over de financieringsbronnen van de Nederlandse R&D. De reden is dat EUROSTAT volgens verordening 753/2004 dit gegeven slechts één keer per twee jaar opvraagt. Voor het jaar 2004 komt het CBS dan ook niet met financieringscijfers.

welke overeenkomt met een stijging van 8,8%. Deze stijging komt voor rekening van vier departementen: OCW, EZ, VROM en VWS.

Tabel 3: De TOF-2007 vergeleken met de TOF 2006 t.a.v. de cijfers voor 2007

Departement	2007-cijfers begroting 2006 (prijspeil 2005)	2007-cijfers begroting 2007 (prijspeil 2006)	verschil (miljoenen euro)	verschil (in procenten)
Algemene Zaken	1,4	1,5	0,1	8,0
Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking	79,7	82,5	2,7	3,4
Justitie	8,0	10,7	2,6	32,8
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	1,7	1,7	-0,1	-5,5
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	2.529,5	2.635,8	106,4	4,2
Defensie	80,0	78,8	-1,1	-1,4
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	35,0	67,7	32,7	93,4
Verkeer en Waterstaat	133,4	123,5	-9,9	-7,4
Economische Zaken	501,8	660,9	159,2	31,7
Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit	200,1	198,3	-1,8	-0,9
Sociale Zaken en Werkgelegenheid	7,1	6,3	-0,8	-11,8
Volksgesondheid, Welzijn en Sport	87,7	121,8	34,1	38,9
Totaal	3.665,4	3.989,5	324,1	8,8

Toelichting bij de belangrijkste ontwikkelingen in tabel 3:

- De stijging bij *Onderwijs, Cultuur en Wetenschap* komt zowel voor rekening van de stijging van de uitgaven bij de 1ste geldstroom van de universiteiten als van de stijging van de Fes-middelen;
- De stijging bij *Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer* komt door de opname van het Milieu en Natuur Planbureau in het TOF-overzicht;
- De stijging bij Economische Zaken is vooral te vinden bij het Fes-project "Bijdrage aan het Holst Centrum", het project "Point One" en het lange termijn energieonderzoek;
- De stijging bij Volksgezondheid, Welzijn en Sport is afkomstig van een stijging van de bijdrage aan onderzoek van ZonMw, die overigens op de langere termijn weer terugloopt.

Tabel 4 bevat de gedetailleerde cijfers per departement (2006 betreft vastgestelde begrotingscijfers, 2007 de cijfers van de ontwerpbegroting).